

פורים (10)

(ד) ובספר "מנות הלוי" מתרץ, כי על ידי ניגון נמשכת נפש האדם לקדושה, לכן לא הביא אחשורוש כלי זמר, כדי שלא ישובו בתשובה בעת השמחה.

מהר"ם שיף בדרושו (נדפסו בסוף מסכת חולין)

ואת אשר נגזר עליה (ב.א.)

אמרו חז"ל (מגילה יב:) בא גבריאל ועשה לה זנב. תמה האדמו"ר בעל "אמרי אמת" מגור, הלא אין כל חדש תחת השמש, ואיך נברא לה דבר מחודש? אלא תירץ, אמרו במדרש (ב"ר יד) "ויהי האדם לנפש חיה", רבי יהודה אומר: שעשה לו עוקץ כחיה, וחזר ולקחו ממנו מפני כבודו. מהו העוקץ זה? ב"מתנות כהונה" ביאר שעשה לו זנב, ורק מפני כבודו של האדם לקח ממנו הזנב. והנה כאשר עברה ושתי על חוקי הצניעות, שעשתה מלאכה בבנות ישראל בלא צניעות וחסרה את בושפת הפנים, שוב לא היה טעם לשמור על כבודה, ועל כן הוחזר לה הזנב שהיה מתחילה בכל בני אדם, וזו הכוונה "אשר נגזר עליה" מששת ימי בראשית. כי לפיכך נברא האדם עם זנב, כדי שיוחזר בבוא הזמן למי שתהיה ראויה לו, מבלי שיהיה חדש תחת השמש.

ספר "אוצרות התורה, פורים"

ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי (מגילת אסתר ב. כב) שנינו במשנה (אבות פ"ו מ. ו): כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, שנאמר: "ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי". ה"אמרי אמת", מקשה קושיא עצומה: מה השבח העצום בזה שאומרו בשמו, עד שמביא גאולה לעולם, והיא המעלה האחרונה בקנין התורה, הרי פשוט הוא כי אין לאדם להתהדר בטליתו של חבירו? ותירץ: מבואר בגמרא (מגילה ז.) מרדכי ידע ע"י רוח הקודש, שבגתן ותרש רוצים להרוג את אחשורוש. והרי כל דבר שנגלה ברוח הקודש לנביא אחד, נודע גם לנביאים אחרים (סנהדרין פט:), ואסתר היתה נביאה ונחשבת בין הנביאות (מגילה יד:), א"כ בודאי גם היא ידעה זאת ברוח"ק (ומרדכי לא ידע עדיין שהיא נביאה לכן אמר לה). ומעתה יכלה אסתר לומר זאת למלך בשם עצמה, ויחשב שהיא הצילה את המלך, ומכל מקום נהגה טובת עין במרדכי, ואמרה זאת למלך בשמו! וזהו השבח שבדבר, ועל ידי זה באה הגאולה, כי שמו נכתב בספר הזכרונות, וכך נתגלגל כל הנס. וכן בתורה צריך התלמיד חכם להזהר, שלא תהיה עינו רעה במשנתו של חבירו, ואף אם יודע דבר מעצמו, אם שומע אותו מחבירו, ינהג בו בטובת עין שיקרא על שם חבירו, ובזה יזכה לקנות את התורה, ולהביא גאולה לעולם!

ספר "שיח הפרשה"

משנכנס אדר מרבין בשמחה

פרש"י שבאים ימי ניסים פורים ופסח ויש עוד לומר, דאיתא בספה"ק: עמלק בגימטריא 'ספק', כי קליפת עמלק מכניסה לאדם ספיקות באמונה ובידיעת השי"ת, כדכתיב: "היש ה' בקרבנו אם אין" וסמך ליה "ויבוא עמלק" וזה נמשך מנחש הקדמוני, שהכניס בהם ספקות באמונה, כדכתיב: "הנחש השיאני ואוכל", "השיאני" אותיות "היש אין", וזהו כל מגמת היצר, ועתה בחודש אדר ופורים שמוחים את עמלק, מתחזקת האמונה הפשוטה ויוצאים מן הספיקות ממילא יש שמחה, כי אין שמחה כהתרת הספקות. ובזה אפשר להבין דברי הירושלמי: שמצוה לומר 'ארור המן וברוך מרדכי', ארורה זרש ברוכה אסתר, ארורים כל הרשעים ברוכים כל הצדיקים'. כי עמלק נוטל את הבהירות, ועל ידו מתבלבלים בגבולות בין הרשעים לצדיקים. ועתה בפורים כשיש בירור ובהירות, צריך כל אחד לומר כן, ולהחדיר זאת בקרבו.

ספר "שיח הפרשה"

קם רבה שחטיה לרבי זירא (מגילת א. ז.)

הנהגתו ועבודתו של רבי זירא היתה תמיד במידת היראה (ברכות ל:) ואכן "זירא" ראשי תיבות: אימה, יראה, רתת, זיע, היינו שביטל ממנו את מידת היראה, כדי שיהיה בשמחה יתירה. אמנם למחר כשראה שחלשה דעתו, ואינו יכול להמשיך במידה זו, ביקש עליו רחמים וחזר למידת היראה כמקודם.

אמרי אמת

והשקות בכלי זהב וכלים מכלים שונים (מגילת אסתר א. ז.) יש לתמוה, מדוע לא נזכר במגילה שהיו בסעודת אחשורוש כלי זמר? אפשר לתרץ בכמה אופנים:

(א) יש לומר, דזהו פשוט שהיו כלי זמר, ואין צריך לכתוב, כמו שלא כתבו איזה אוכל נתנו בסעודה.

(ב) אחשורוש רצה שכל אחד מהמשתתפים יהיה מרוצה, כדכתיב: לעשות כרצון איש ואיש, וכן והשתיה כדת אין אונס, וכיון שישנם אנשים שהתזמורת מפריעה להם, לא הביא תזמורת כלל.

(ג) איתא (גיטין ז.) שישראל גזרו על עצמם מעת החובן, שלא לשמוע כלי זמר. על כן הבין אחשורוש, כי אם יביא תזמורת, לא יבואו היהודים לסעודה. על כן לא הביא כלי זמר, כדי שהיהודים יוכלו לבוא.

מגילה מלשון גילוי

בפורים ישנן ארבע מצוות. המצוה הראשונה היא קריאת המגילה. מגילה הינה מלשון "מְגִלָּה", גילוי. בכל המועדים אנו למדים מהי יהדות, מהם המצוות, ואנו מתעלים מעל הטבע. אך חג הפורים שונה במהותו, חג פורים מלמד אותנו להגדיר את המציאות הנקראת טבע, לגלות את הטבע ולדעת שבעצם בכל הטבע מונחת היוזמה של הקשר והאהבה בין הקב"ה לבינינו. סביב סובב כל מעשה המגילה. לדוגמא, בתחילת המגילה מסופר "כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו אשר בשושן הבירה" (אסתר א. ב). מדוע קבע אחשורוש את כסא מלכותו בשושן והרי המלכים שמלכו לפניו ישבו בבבל? אלא שאחשורוש חמד לשבת על כסא שלמה המלך, אך הוא ידע שאם ינסה לעלות על כסא המלכות יכו אותו החיות. לכן החליט לבנות לעצמו כסא דומה לכסא שלמה. הוא שלח לאומנים שהיו בפרס שיבנו לו כסא, אך כיון שהכסא היה כ"כ כבד לא יכלו להעבירו לבבל. קם אחשורוש, שינה את סדרי המדינה וקבע את עיר הבירה בשושן במקום בבל. (עיין אסתר רבה כא. יב) ומדוע סיבב הקב"ה את הענין כך? מפני שמרדכי הצדיק ישב בשושן! כבר כאשר אנו קוראים בתחילת המגילה את המילים "על כסא מלכותו", מיד אנו למדים שכל העולם כולו מסתובב סביב מרדכי. ולכן נקראת המגילה כך כיון שהיא מְגִלָּה את המציאות האמיתית. רב פינקוס זצ"ל 'פורים'

הפיל פור הוא הגורל (מגילת אסתר ג. ד)

פירש ה"אבן עזרא": זאת המילה פרסית, ופירושה גורל, והנה זה היפך חודש ניסן. ויש להבין כוונתו, מהו "זה היפך הוא חודש ניסן". ונראה כוונתו, כי תיבת 'פור' היא בפרסית 'גורל', ומיד אחריה הכתוב מפרש את כוונתו בלשון הקודש: "הוא הגורל". אך כשנשים לב נראה שבתחילת הפסוק הסדר הוא להיפך, דכתיב: "בחודש הראשון הוא חודש ניסן", בתחילה נאמר בלשון הקודש: "בחודש הראשון", ומיד הכתוב מבאר "הוא חודש ניסן", שהוא שם החודש בלשון בבליית כי שמות החודשים עלו מבבל (ירושלמי ר"ה), אם כן זהו היפך מהסדר בהמשך.

ויבוא עד לפני שער המלך כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק. (מגילת אסתר ד. ב)

כל 'מלך' במגילה רומז למלכו של עולם, ואם כן "שער המלך" רומז לשערי שמים, וכיצד אפשר להכנס בשער של הקדוש ברוך הוא? ואפשר לתרץ בדרך דרוש על פי מה שפרש רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, לבאר את הפסוק: "פתחו לי שערי צדק... אבוא בה... זה השער לה' צדיקים יבואו בו" פתח בלשון רבים, "שערי צדק", וסיים בלשון יחיד "זה השער"? אלא שיש בפסוק שאלה ותשובה: דוד המלך ביקש "פתחו לי שערי צדק" בלשון רבים, שביקש הרבה שערים ופתחים ודרכים לעבודת ה'. והשיבוהו אין הרבה שערים, אלא רק "זה השער", שער אחד בלבד יש להיכנס בו לעבודת ה', ומה הוא השער? "לה'", שתהיה כונת עבודתך ועשייתך

לה', לשם שמים. זהו השער והפתח היחיד להיכנס בו לעבודת ה', "לה'". ספר "ומתוך האור, מגילת אסתר"

הלכה: אכילה קודם קריאת מגילה

אסור לאכול קודם קריאת המגילה, ואין חילוק בזה בין קריאת המגילה של לילה לקריאת המגילה של יום. ולכן יזהרו הנשים שלא לאכול ביום הפורים עד שיבואו בעליהן מבית הכנסת לקרות להן המגילה ולצאת ידי חובתן. ומכל מקום מותר לטעום פירות קודם קריאתה, וכן פחות מכביצה פת או עוגה, ולשתות תה או קפה. והמחמיר שלא לטעום כלום תבא עליו ברכה.

ספר "חזון עובדיה, פורים"

פתגם: כשיש לך כסף אתה עוד מדמיין שתוכל לתכנן את העתיד, כשאינ לך אתה מבין שאתה גם לא יכול לתכנן את ההווה.

ספר "שמחה"

חקירה: מעמד שלושתן (קנין)

כשהמלווה העביר את חובו של הלווה אל אדם שלישי, השלישי גובה ישר מהלווה, והמלווה נסתלק לגמרי, או שעדיין הלווה משועבד למלווה, והשלישי גובה דרך המלווה (עיון בלומדות ג. וכן חקר הפרי משה קניינים? כל. ב האם מעמיד את השלישי במקומו או שמוכר לו את זכות הפירעון)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: הזהרו בבני עניים: רבי משה מאיוויה, אחד מגאוני דורו, הצטיין בענוותנותו יתירה וכל ימיו היה מקפיד שלא לישוב ליד כותל המזרח בבית הכנסת, אלא תמיד התפלל בין ההדיוטות ופשוטי ההמון ליד כותל המערבי. שאלו אותו מיודעיו ומקורביו: מה ראה מר להשפיל עצמו עד כדי כך? וכי אין בזה חלילה משום זילזול בכבוד התורה! השיב להם רבי משה: הלא עניינו הרואות, כי מכל כותלי בית המקדש לא נשאר לפליטה אלא הכותל המערבי בלבד, ללמדכם מה גדולה זכותם של פשוטי ההמון העניים והאביונים, הנדכאים ושפלים העומדים ליד כותל המערב.

ספר "חד וחלק" חלק ב'

שבת שלום, פורים שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'זיל יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'זליט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה.

